

EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO

Bryssel, 18. toukokuuta 2004 (19.05)
(OR. en)

9286/04

EDUC 109
SOC 234

SAATE

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Neuvosto

Ed. asiak. nro: 8448/04 EDUC 89 SOC 179

Asia: Ehdotus: Neuvoston ja neuvostossa kokoontuvien jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselma politiikkojen, järjestelmien ja käytäntöjen tehostamisesta elinaikaisen ohjauksen alalla Euroopassa

Valtuuskunnille toimitetaan ohessa 14.5.2004 kokoontuneen pysyvien edustajien komitean käsittelyn tuloksena laadittu päätöslauselmaehdotuksen teksti. Puheenjohtaja totesi kokouksen päätteeksi, että tavanomaisia kielivaraumia lukuun ottamatta tekstistä oltiin päästy yksimielisesti yhteisymmärrykseen.

Jos yhteisymmärrys vahvistetaan, neuvosto ja neuvostossa kokoontuvien jäsenvaltioiden hallitusten edustajat voisivat antaa oheisen päätöslauselman.

Ehdotus:

Neuvoston ja neuvostossa kokoontuvien jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselma politiikkojen, järjestelmien ja käytäntöjen tehostamisesta elinaikaisen ohjauksen alalla Euroopassa

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO JA NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEIDEN JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT

TIETOISINA SEURAAVASTA:

1. Elinikäiseen oppimiseen liittyvällä ohjauksella tarkoitetaan erilaisia toimia¹, joiden avulla kaikenikäiset kansalaiset voivat määrätellä valmiutensa, taitonsa ja kiinnostuksensa missä tahansa elämänvaiheessa, tehdä koulutukseen ja ammattiin liittyviä päätöksiä sekä hallita yksilöllistä kehityskaartaan oppimisessa, työssä ja muussa sellaisessa toiminnassa, jossa valmiuksia ja taitoja opitaan ja/tai käytetään.
2. Koulutusjärjestelmän puitteissa, etenkin kouluopetuksen yhteydessä tai vastaavalla tasolla, annettava ohjaus on olennainen tekijä varmistettaessa, että henkilöiden koulutus- ja urapäätökset perustuvat vakaalle pohjalle, sekä opastettaessa heitä omatoimisuuteen opiskelu- ja uravalinnoissa. Myös koulutuslaitokset käyttävät ohjausta keskeisenä välineenä oppimisen laadun ja tarjonnan parantamiseksi.
3. Elinaikaisella ohjauksella edistetään taloudelliseen kehitykseen, työmarkkinoiden tehokkuuteen sekä ammatilliseen ja maantieteelliseen liikkuvuuteen tähtäävien Euroopan unionin tavoitteiden saavuttamista parantamalla koulutukseen ja ammattikoulutukseen, elinikäiseen oppimiseen ja inhimilliseen pääomaan sekä työvoiman kehittämiseen tehtyjen investointien tehokkuutta.

¹ Esimerkkejä kyseisistä toimista ovat tietojen ja neuvojen antaminen, opinto-ohjaus, tietojen ja taitojen arviointi, opastus, suosittaminen, päätöksenteko- ja uranhallintataitojen opettaminen. Jäsenvaltioissa käytetään monenlaisia termejä kuvaamaan näihin toimiin liittyviä palveluja, mm. opinto-, ammatti- tai uraohjaus, ohjaus ja opastus, uraohjaus/-opinto-ohjauspalvelut, jne., joten epäselvyyksien välttämiseksi tässä tekstissä käytetään termiä 'ohjaus' tarkoittamaan kaikkia näitä tarjonnan muotoja, ja jäsenvaltioiden olisi katsottava termin viittaavan kunkin maan asiaankuuluvaan tarjontaan.

4. Tehokkaan ohjauksen tarjonnalla edistetään huomattavasti sosiaalista osallisuutta ja tasa-arvoa sekä sukupuolten tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta, sillä sen avulla voidaan kannustaa ja tukea henkilöiden hakeutumista koulutukseen sekä heidän realistista ja mielekästä uravalintaansa.
5. Euroopan unionin jäsenvaltioissa ohjausta annetaan koulutuksen, työllisyyden ja työttömyyden aloilla yksityis- ja kunnallissectoreilla monien erilaisten rakenteiden, täytäntöönpanojärjestelmien ja käytäntöjen avulla. Tällainen moninaisuus on hyvä perusta yhteistyölle ja vastavuoroiselle oppimiselle.
6. Ohjauksen avulla voidaan antaa huomattavaa tukea henkilöille, jotka siirtyvät koulutusjärjestelmien eri tasoilta ja sektoreilta toisille tai koulusta aikuis- ja työelämään, nuorille, jotka lopetettuaan varhain koulunkäynnin hakeutuvat uudelleen koulutukseen, henkilöille, jotka palaavat työmarkkinoille vapaaehtoisten tai heistä riippumattomien työttömyyskausien tai kodinhoitojaksojen jälkeen, työntekijöille, joiden on siirryttävä muunlaiseen työhön alansa rakenneuudistusten vuoksi, ja vanhemmille työntekijöille sekä siirtotyöläisille.
7. Elinaikainen korkealaatuinen ohjaus on koulutus- ja työllistyvyysstrategioissa keskeinen tekijä, kun pyritään saavuttamaan strateginen tavoite, jonka mukaan Euroopasta on tultava maailman dynaamisin tietoon perustuva yhteiskunta vuoteen 2010 mennessä.

PALAUTTAVAT MIELEEN SEURAAVAA:

1. Tukholmassa vuonna 2001 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi *koulutusjärjestelmien konkreettisista tulevaisuudentavoitteista tehdyn selvityksen*, jossa todettiin, että neuvontapalvelujen saanti, palvelujen laadun varmistaminen, ohjauksen tehtävä inhimillisten voimavarojen kehittämisessä ja ohjaus liikkuvuuden helpottamiseksi oppimis- ja työllisyystarkoituksissa Euroopassa ovat kehitettäviä painopistealueita Koulutus 2010 -ohjelman täytäntöönpanossa.

2. Komission tiedonannossa *Eurooppalaisen elinikäisen oppimisen alueen toteuttaminen* (marraskuu 2001) korostettiin ohjausta johtavana ajatuksena elinikäistä oppimista koskevien strategioiden kehittämisessä ja toteuttamisessa kansallisella tasolla sekä toiminnan painopistealueena sekä Euroopan että kansallisella tasolla.
3. Valkoisessa kirjassa *Euroopan unionin nuorisopolitiikan uudet tuulet* (2001) viitattiin siihen, että nuorisolla olisi oltava joustava ohjaus- ja neuvontajärjestelmä tukemassa elinikäisen ja elämänlaajuisen oppimisen jatkuvaa saatavuutta.
4. *Elinikäisestä oppimisesta* 27 päivänä kesäkuuta 2002 annetussa *neuvoston päätöslauselmassa* suositettiin, että jäsenvaltiot ja komissio asettaisivat etusijalle Euroopassa annettavaa koulutusta koskevan, eri ryhmille tarkoitetun korkealaatuisen tiedotuksen, ohjauksen ja neuvonnan tarjonnan ja saatavuuden.
5. Komission tiedonannossa *Ammattitaitoa ja liikkuvuutta koskeva toimintasuunnitelma* (2002) todettiin, että ammatillista sekä maantieteellistä liikkuvuutta Euroopassa ja työvoiman taitojen kehittämistä voidaan edistää myös tarjoamalla työntekijöille ja työnantajille parempia mahdollisuuksia saada tietoa, ohjausta ja neuvontaa.
6. *Direktiiviin (2002/73/EY) miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta* mahdollisuuksissa työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä työoloissa annetun *direktiivin (76/207/ETY) muuttamisesta* sisältyy vaatimus mahdollisuudesta kaikenlaiseen ja -tasoiseen ammatilliseen ohjaukseen.
7. *Ammatillisen koulutuksen tehostetun yhteistyön edistämisestä Euroopassa* 19 päivänä joulukuuta 2002 annetussa *neuvoston päätöslauselmassa* todettiin, että tiedotusta, ohjausta ja neuvontaa koskevien jäsenvaltioiden politiikkojen, järjestelmien ja käytäntöjen edelleen kehittämisen olisi oltava painopistealueena kansalaisten ammatillisen ja maantieteellisen liikkuvuuden tukemiseksi Euroopassa.

8. Komission tiedonannossa *Tehokas investoiminen koulutukseen tärkeää Euroopalle* (2003) todettiin, että investoinnit ohjaus- ja neuvontapalveluihin olisi nähtävä ennalta ehkäisevinä toimenpiteinä, joilla voidaan merkittävästi vähentää koulutuksen ja työmarkkinoiden tarpeiden välistä epäsuhtaa, lisätä valmistuvien määrää toisen asteen ja korkea-asteen koulutuksessa sekä helpottaa siirtymistä työelämään ja paluuta opiskeluun.
9. *Euroopan työllisyyden suuntaviivoissa* (2003) suositetaan ensisijaisesti varhaisessa vaiheessa annettavaa neuvontaa ja ohjausta työttömyyteen ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyyteen ajautumisen ehkäisemiseksi.
10. *Neuvoston 25.11.2003 annetuissa päätelmissä inhimillisen pääoman kehittämisestä sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja kilpailukyvyen edistämiseksi* korostettiin koulutusalan politiikkojen sekä sosiaalisten ja taloudellisten strategioiden välisen johdonmukaisuuden ja täydentävyyden merkitystä.
11. *Neuvoston 25.11.2003 annetussa päätöslauselmassa avoimen oppimisympäristön koulusta koulun keskeyttämisen ja nuorten ongelmien ehkäisemiseksi* tunnustettiin tarve tukea koulun ja työelämän välistä yhteyttä ja synergiaa sekä edistää sosiaalista osallisuutta lisäämällä perheiden ja nuorten osallistumista sekä vapaaehtoistyötä.
12. Neuvoston ja komission yhteisessä väliraportissa Lissabonin strategian täytäntöönpanosta, *Koulutus 2010 – Lissabonin strategian toteuttamisen edellyttämät kiireelliset uudistukset* (2004) mainittiin ohjaus yhtenä neljästä keskeisestä toimesta, joilla pyritään avoimien, kiinnostavien ja saatavilla olevien oppimisympäristöjen luomiseen "sitä, että ne tukevat eri muotoista oppimista kaikissa ikävaiheissa, antavat kansalaisille mahdollisuuden opintojen ja työn organisointiin ja helpottavat erityisesti erilaisia opiskelu- ja uravalintoja ja niissä edistymistä".

PANEVAT MERKILLE SEURAAVAA:

- Siirtyminen osaamistalouteen ja -yhteiskuntaan merkitsee uusia haasteita päätöksentekijöille inhimillisten voimavarojen kehittämisen sekä ohjausta koskevien politiikkojen, järjestelmien ja käytäntöjen alalla.
- Osaamisyhteiskunnan syntyminen ja elinikäisen oppimisen tarve edellyttävät panostusta kansalaisten ohjausta koskevaan politiikkaan kansallisella, alakohtaisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Palvelujen on oltava saatavilla sellaisina aikoina ja sellaisissa muodoissa, että ne kannustavat kansalaisia kehittämään valmiuksiaan ja taitojaan koko elämänsä ajan työmarkkinoiden muuttuvien tarpeiden mukaan. Näitä palveluja olisi pidettävä aktiivisena välineenä, ja ihmisiä olisi määrätietoisesti kannustettava käyttämään niitä.
- Ohjausta koskevaa tehostettua yhteistyötä olisi kaikilla tasoilla tehtävä elinikäistä oppimista silmällä pitäen, jotta hyödynnettäisiin täysin Euroopan unionin jäsenvaltioissa tällä hetkellä käytössä olevien järjestelmien monimuotoisuutta ja päästäisiin tarjonnan eri muotojen välisestä hajanaisuudesta.
- Euroopassa on jo meneillään asiaan liittyviä toimia: erityisesti Lissabonin tavoitteiden täytäntöönpanoa varten perustettujen ryhmien työ yhteisten käsitteiden ja periaatteiden määrittelemiseksi elinaikaiselle ohjaukselle sekä EU:n koulutus- ja työllisyysohjelmien ja Euroopan sosiaalirahaston tukemat toimet. Lisäksi on tarpeen varmistaa, että kaikki tällaiset toimet toteutetaan koordinoitusti ja että ne täydentävät toisiaan.
- Käytettävissä on tuloksia Euroopan maiden ohjauspolitiikoista tehdyistä tutkimuksista, jotka Euroopan komissio (Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskukseen ja Euroopan koulutussäätiön avulla) ja OECD toteuttivat yhdessä ja joihin Maailmanpankki osallistui. Tutkimustuloksista käy ilmi, että Euroopassa annettavaa ohjausta koskevat politiikat, järjestelmät ja käytännöt eivät monissa maissa vastaa osaamistalouden ja -yhteiskunnan vaatimuksia, joten toimintapolitiikkojen ja käytäntöjen uudistus on tarpeen tällä alalla.

- Euroopan työmarkkinaosapuolten eurooppalaisen sosiaalisen vuoropuhelun yhteydessä sopimissa *toimintapuitteissa osaamisen ja pätevyyksien elinikäiseksi kehittämiseksi* korostetaan, että työntekijöiden ja yritysten käytettävissä on oltava tieto-, ohjaus- ja neuvontapalveluja, jotta yksittäisten työntekijöiden osaamisen kehittämiseen tähtäävää strategiaa voidaan toteuttaa.

KOROSTAVAT SEURAAVAA:

- Ohjauspalvelujen olisi oltava kaikkien Euroopan kansalaisten saatavissa kaikissa elämänvaiheissa kulloisetkin tarpeet ja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä riskihenkilöihin ja -ryhmiin.
- Ohjauspalvelujen ennaltaehkäisevänä tehtävänä on kannustaa suorittamaan kouluopinnot loppuun. Kyseisillä palveluilla parannetaan myös yksilön mahdollisuuksia omatoimiseen oppimiseen ja uranhallintaan sekä edistetään varhain koulunkäynnin päättäneiden sijoittamista heille parhaiten soveltuviin koulutusohjelmiin.
- Ohjaus on tärkeää kansalaisten sosiaalisen ja taloudellisen integroitumisen edistämiseksi, koska sillä tuetaan kaikkien koulutus- ja työmahdollisuuksia, lisätään koulutuksen loppuun suorittaneiden määrää kaikilla koulutuksen tasoilla, mukaan lukien jatko- ja korkeakoulutus sekä aikuiskoulutus, ja helpotetaan opiskelijoiden ja työntekijöiden ammatillista ja maantieteellistä liikkuvuutta Euroopassa.
- Ohjausta olisi oltava tarjolla joustavalla ja monipuolisella tavalla, mukaan lukien innovatiiviset menetelmät ja teknologiat, ohjauksen laajuus ja liitännäispalvelut, jotta tällaiset palvelut olisivat helpommin etenkin vaikeasti tavoitettavien nuorten ja aikuisten käytettävissä ja taloudellisten ja maantieteellisten haittatekijöiden vaikutusta voitaisiin näin vähentää.
- Ohjauksen saajat ovat keskeisessä asemassa sekä nuorille että aikuisille tarkoitetun ohjauksen tarjonnan suunnittelussa ja arvioinnissa.

- Ohjausprosessiin osallistuvat kansallisen käytännön mukaisesti kaikki asianomaiset toimijat, myös työmarkkinaosapuolet, varmistamalla, että ohjauspalvelut ovat työntekijöiden saatavilla, sekä tukemalla koulutuksen ja ohjauspalvelujen tarjoajia muun muassa auttamalla työkokemuksen hankkimisessa ja välittämällä työpaikkoja, edistämällä yrittäjyyttä ja saattamalla ohjauspalvelut helpommin työntekijöiden saataville.

VAHVISTAVAT PAINOPISTEIKSI SEURAAVAA:

- Sitoumuksensa sellaisen kaikille Euroopan kansalaisille tarjottavan korkealaatuisen ohjauksen kehittämiseen, jotka olisi heidän saatavillaan kaikissa elämänvaiheissa ja mahdollistaisi oppimisen ja työuran hallinnan sekä siirtymät niiden välillä.
- Ohjauksen alan yhteistyö lisäämisen ensisijassa Lissabonin strategian koulutuksen alaa koskevassa seurantaohjelmassa *Koulutus 2010* perustettujen toimien ja politiikkojen avulla. Huomioon on otettava myös Euroopan työllisyysstrategia, sukupuolten tasa-arvoa koskeva puitestrategia ja sosiaalista osallisuutta, liikkuvuutta sekä yleishyödyllisiä palveluja koskevat eurooppalaiset politiikat.
- Ohjauksen tarjonnan kohdentamisen tarvittaessa siten, että kansalaisten elinikäisen ja elämänlaajuisen oppimisen ja uranhallinnan taitoja kehitetään kiinteänä osana koulutusohjelmia.
- Parempien laadunvarmistusmenetelmien kehittäminen tarvittaessa kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla ohjauspalveluja, -tiedotusta ja -tuotteita varten (mukaan lukien online-palvelut), joissa otetaan erityisesti huomioon kansalaisten ja kuluttajien näkökulma.
- Kansallisen ja alueellisen tason politiikan ja järjestelmien kehittämisrakenteiden vahvistaminen ottamalla mukaan asiaankuuluvat keskeiset toimijat (esimerkiksi ministeriöt, työmarkkinaosapuolet, työvoimapalvelut, palvelujen tarjoajat, ohjausalan ammattilaiset, koulutuslaitokset, kuluttajat, vanhemmat ja nuoret).

- Ohjauspolitiikkaan liittyvien toimenpiteiden seuranta Koulutus 2010 -ohjelman puitteissa.

KEHOTTAVAT KOMISSIOTA

- tehostamaan kansainvälisen tason yhteistyötä elinaikaista ohjausta koskevien politiikkojen ja konkreettisten toimien kehittämiseksi asiaankuuluvien kansainvälisten järjestöjen, esimerkiksi OECD:n, ILO:n ja UNESCO:n kanssa.

KEHOTTAVAT JÄSENVALTIOITA

- tarkastelemaan tarvittaessa koulutus- ja työllisyyssektoreilla tarjolla olevaa kansallista ohjausta komission, OECD:n ja Maailmanpankin ohjauspolitiikkatutkimusten tulosten pohjalta,
- pyrkimään kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla tehokkaan yhteistyön ja koordinoinnin varmistamiseen jotta varsinkin riskiryhmiin kohdistuvan tarjonnan saatavuutta voitaisiin laajentaa ja taata sen yhdenmukaisuus,
- kannustamaan ohjauksen tarjoajia kouluttavia kouluja sekä jatkokoulutus- ja korkeakoululaitoksia edistämään soveltuvia oppimistekniikkoja ja itsenäistä oppimista, jotta nuoret ja aikuiset voisivat itse ohjata tehokkaasti oppimistaan ja uravalintojaan.

KEHOTTAVAT JÄSENVALTIOITA JA KOMISSIOTA TOIMIVALTANSA MUKAISESTI

- käyttämään edellä mainittujen painopisteiden toteuttamisen perustana olemassa olevia eurooppalaisia rakenteita ja toimintoja (verkot, työryhmät, ohjelmat) ja mukauttamaan niitä,

- määrittelemään yhdessä kaikkien asiaankuuluvien toimijoiden kanssa, työmarkkinaosapuolet mukaan lukien, alat, joilla Euroopan tason yhteistyö ja tuki voivat tehostaa ohjauksen kehittämistä kansallisella tasolla,
- varmistamaan nykyisten ja tulevien koulutusta koskevien välineiden avulla ja Euroopan sosiaalirahastosta rahoitettujen ja yhdessä jäsenvaltioiden kanssa toteutettavien elinaikaisen ohjauksen alan toimien mahdollisimman suuri vaikutus yhteisön ja kansallisen tason politiikkoihin, järjestelmiin ja käytäntöihin,
- varmistamaan, että sukupuolten tasa-arvo otetaan huomioon kaikissa ohjauksen tarjontaan liittyvissä politiikoissa ja käytännöissä,
- tukemaan ja edistämään ohjausta antavien henkilöiden perus- ja jatkokoulutuksen tarjoajia seuraamaan koulutusohjelmissaan nykyisiä unioninlaajuisia parhaita käytäntöjä,
- toimimaan yhteistyössä parantaakseen poliittisten vaikuttajien saatavilla olevan kansainvälisiä ja kansallisia parhaita käytäntöjä koskevan tiedon laatua,
- ottamaan tarvittaessa huomioon ohjauspolitiikat Koulutus 2010 -ohjelman jatkotoimista annettavissa kertomuksissa.